

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Затверджено

На засіданні кафедри слов'янської
філології імені професора Іларіона
Свенціцького
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри _____

(к.ф.н. Сорока О.Б.)

Силабус з навчальної дисципліни
«Новітні тенденції у розвитку сербської мови»,
що викладається в межах ОПП «Сербська мова та література»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія,
спеціалізації 035.035 слов'янські мови та літератури (переклад
включно) – перша - сербська

Львів 2021 р.

Назва курсу:

«Новітні тенденції у розвитку сербської мови»

Адреса викладання курсу:

Кафедра слов'янської філології імені Іларіона Свенціцького

Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна:

Філологічний факультет, кафедра слов'янської філології ім. проф. Іларіона Свенціцького

Галузь знань, шифр та назва спеціальності:

035 філологія 035.035 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - сербська

Викладачі курсу.

Васильєва Л.П.

Контактна інформація викладачів.

milav2000@yahoo.com

Консультації з курсу відбуваються

Відповідно до розкладу

Сторінка курсу.

Сайт кафедри

Інформація про курс.

Завдання курсу «Новітні тенденції у розвитку сербської мови» є формування теоретичних знань з дисциплін і практичних умінь для аналізу мовних явищ на різних етапах розвитку мовної системи. Цей курс забезпечує всебічне розуміння розвитку сербської мови серед інших середньопівденнослов'янських мов, готує студентів до викладання цієї дисципліни.

Коротка анотація курсу.

Навчальна дисципліна розрахована на студентів 5 курсу (сербська філологія), що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр». Вона пропонує вивчення розвитку сербської мови, а також вивчення різних рівнів її мовної системи на тлі інших середньопівденнослов'янських мов з метою подальшого викладання цієї дисципліни. Ці аспекти розвитку мови висвітлюються через призму мовознавчої науки.

Оволодіння курсом за запропонованою програмою допоможе студентам отримати практичні і теоретичні знання з усіх її мовних рівнів, з'ясувати її сучасний стан зрозуміти актуальні проблеми, тенденції, динаміку розвитку мови на тлі розвитку сербської мовознавчої науки.

Пропонований курс лекцій і практичних (32 години) читається у 1 семестрі.

Мета та цілі курсу.

Мета навчальної дисципліни засвоєння теоретичного матеріалу курсу з опорою на знання нормативної граматики та з виходом у практичну діяльність.

Метою викладання навчальної дисципліни є ґрунтовне оволодіння знаннями з курсу Новітні тенденції у розвитку сербської мови.

Основними завданнями курсу є ознайомлення студентів з основними фактами і тенденціями розвитку мови, її системи, засвоєння цих знань і умінь застосовувати їх на практиці

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: теоретичний матеріал зазначених тем, зокрема розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів; знати й розуміти систему сербської мови її розвиток, загальні особливості розвитку літератури як мистецтва слова, історію сербської мови і літератури, знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності; розрізняти діалектні та літературні форми, аналізувати одиниці з погляду їх звучання та графічної передачі, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють, знати й розуміти

основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності, орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямих і школах;

вміти: використовувати вивчений матеріал на практиці, зокрема, ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати; організовувати процес свого навчання й самоосвіти; використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності; характеризувати діалектні та соціальні різновиди сербської мови описувати соціолінгвальну ситуацію; використовувати сербську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя; здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів; збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання; мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах; мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології; упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

бути критичним і самокритичним, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, працювати в команді та автономно, абстрактно мислити, застосовувати аналіз і синтез; адаптуватися та діяти в новій ситуації, генерувати нові ідеї, бути креативним, проводити дослідження на належному рівні, критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань, вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень, усвідомлювати роль експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату, оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення, застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі, оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування, знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня, застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації, аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці, характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації, Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації), здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних, дотримуватися правил академічної доброчесності, доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються, обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного

матеріалу, використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Програмні результати навчання курсу „Новітні тенденції у розвитку сербської мови» загалом це ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати; організовувати процес свого навчання й самоосвіти; використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності; розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів; знати й розуміти систему сербської мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію сербської мови і літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності; характеризувати діалектні та соціальні різновиди сербської мови описувати соціолінгвальну ситуацію; знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності; Аналізувати лексичні одиниці та синтаксичні конструкції, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; використовувати сербську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя; здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів; знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності; збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання; мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах; мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

Методи навчання.

Використовуються такі методи навчання:

- а) *словесні* – лекція, пояснення, бесіда;
- б) *наочні* – ілюстрування лекційного матеріалу таблицями, схемами та графіками;
- в) *практичні* – виконання практичних робіт, що передбачає організацію навчальної роботи для отримання нових знань, узагальнень та аналізу та формування вмінь і навичок інтерпретації фактів і стану розвитку сербської морфології та лексикології.

Розглядаються мовознавчі проблеми, студенти вчаться застосовувати набуті знання на практиці, робити наукові узагальнення.

Література для вивчення дисципліни.

Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан.

– Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. – 344 с.

Єрмоленко С. С., Бибик С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. – Київ: Либідь, 2001. – 224 с.

Васильєва Л.П. Південнослов'янська проблематика в мовознавчих зацікавленнях Івана Франка. Львів, 2006. – 72 с.

Baotić J. Standardni srpskohrvatski jezik, norme i varijante // Književni jezik. Br. 13/1. – Sarajevo, 1984. – S.112–119.

- Baotić J.* Standardni jezici štokavskog narječja // Simpozij o bosanskome jeziku (Zbornik radova). – Sarajevo, 1999. – S.89–96.
- Brozović D.* Gramatičke značajke hrvatskoga jezika // Jezik. – 1997. – Br.4. – S.127–135.
- Brozović D.* Aktuelna kolebanja hrvatske jezične norme // Jezik. – 1998. – Br.5. – S.161–176.
- Čirgić A.* Fonetsko-fonološke razlike između crnogorskoga i srpskoga jezika // Lingua Montenegrina, časopis za jezikoslovna, književna i kulturna pitanja. Br. 1, Institut za crnogorski jezik i jezikoslovlje »Vojislav P. Nikčević«, Cetinje, 2008. – str. 171-190.
- Jahić Dž., Halilović S., Palić I.* Gramatika bosanskoga jezika. – Zenica: Dom štampe, 2000. –476 s.
- Nikčević V.* Gramatika crnogorskog jezika. – Podgorica: DANU, 2001. –586 str.
- Ivić M.* Problem norme u književnom jeziku // Jezik. – 1965–1966. – Br.1. – S.1–8.
- Pranjković I.* Hrvatski jezik u BiH // Vjesnik. – 1996. – 2.pros. – S.3.
- Samardžija M.* Puristička načela i kriteriji // Hrvatski jezik. D.4.– Zagreb: Školska knjiga, 1998. – S.58–66.
- Silić J.* Nekoliko misli o normi // Norme i normiranje hrvatskoga standardnoga jezika. – Zagreb: Matica hrvatska, 1999. – S. 203–211.
- Vasiljeva Lj.* Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.

Допоміжна

- Ивић П.* Срски народ и његов језик. – Београд: Просвета, 1971. – 334 с.
- Ивић П.* Укратко о разним темама // Из историје српскохрватског језика. – Ниш: Просвета, 1991. – С. 315–322.
- Ивић П.* Књижевни и народни језик код Срба // Историја српског народа. Књ.2. Београд, 1982. С. 315–347.
- Ивић П.* Против ускогрудости // Политика. 1984. 25. јан. С. 18.
- Ивић П.* Развој књижевног језика на српскохрватском језичном подручју // О језику некадашњем и садашњем. Београд, 1990. С. 87–140.
- Стевановић М.* Савремени српскохрватски језик. Књ.2. – Београд: Научно дело, 1986. – 942 с. (Уводни део)

Інші інформаційні ресурси

1. Бібліотеки:

- Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. М.Драгоманова, 5, 17);
- кафедральна бібліотека;
- міські бібліотеки м.Львова: бібліотека АН імені В.Стефаника (вул.В.Стефаника, 2);
- Львівська обласна бібліотека (пр. Т.Шевченка, 13).

2. Джерела Інтернет.

Вивчення дисципліни студентами передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси, у тому числі Internet-джерела та комунікацію з носіями мови, яку вони вивчають.

<https://vukajlija.com/forum/teme/51421-srpski-jezicki-portal>

<http://www.srpskijezickiatelje.com/>

<http://hjp.hr/>

<http://hrcak.srce.hr>

<http://linguistics.kava.kiev.ua/seminar>

Тривалість курсу.

1 семестр

Обсяг курсу.

105 год., з них аудиторних - 32 год., кредитів 3,5, модулів – 3

Очікувані результати навчання.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: основні поняття курсу, які визначають стан розвитку сербської мови на в історичному вимірі, стан дослідження цих проблем; теоретичний матеріал з розвитку сербської мови.

вміти: комунікувати на теми, пов'язані зі спеціалізацією і даним курсом.

характеризувати мовні явища, опираючись на сучасні мовознавчі дослідження, використовувати теоретичні знання з комунікативною метою.

Ключові слова.

Сербська мова, середньопівденнослов'янські мови, лексика, фонетика, морфологія, синтаксис, синхронія, діахронія.

Формат курсу.

очний

Теми.

1. Курс – 1 семестр

Jezik sistem i jezik standard. Norma i kodifikacija.

Srpskohrvatski jezik kao zajednički jezik Srba, Hrvata, Bosanaca i Crnogoraca
Dijalekatska osnovica srednjojužnoslovenskih jezika.

Jezici u 20. stoleću.

Jezička situacija u nekadašnjoj Jugoslaviji i jezičke varijante.

Srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik – dve korelativne jezičke varijante.

Srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik – četiri korelativne jezičke varijante.

Jezična situacija u nekadašnjoj Jugoslaviji i jezičke varijante.

Srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik – dvije korelativne jezičke varijante.

Srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik – četiri korelativne jezičke varijante.

Srednjojužnoslovenski jezički standardi. Razlike na jezičkim razinama.

Srednjojužnoslovenski jezički standardi.

Razlike na jezičkim razinama.

Схема курсу (див. табл. наприкінці документу)

Підсумковий контроль, форма.

Форма підсумкового контролю успішності навчання іспит - 3 семестр.

Пререквізити.

Отримані навички з вивчення практичного курсу мови, курс старослов'янська мова.

Володіння лексичними темами з різних галузей знань та мовознавчим термінологічним апаратом.

Необхідне обладнання.	Проектор, комп'ютер.
Критерії оцінювання	Тести, контрольні роботи. Максимальна сума підсумкових балів – 100. Підсумковий контроль

<p>(окремо для кожного виду навчальної діяльності).</p>	<p>передбачений у формі іспиту у 1 семестрі. Іспит оцінюється за 50-бальною шкалою. Бали за поточну успішність нараховуються за усні опитування на практичному занятті та виконання модульних контролів. Оцінка за модульний контроль складається із виконання тестів та написання рефератів. Максимальна кількість балів за поточну успішність – 50.</p>
<p>Питання до екзамену.</p>	<p>1 курс 1 семестр Jezik sistem i jezik standard. Norma i kodifikacija Srpskohrvatski jezik kao zajednički jezik Srba, Hrvata, Bosanaca i Crnogoraca. Dijalekatska osnovica srednjojužnoslovenskih jezika. Jezici u 20.stoleću. Jezička situacija u nekadašnjoj Jugoslaviji i jezičke varijante. Srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik – dve korelativne jezičke varijante. Srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik – četiri korelativne jezičke varijante. Srednjojužnoslovenski jezički standardi. Razlike na jezičkim razinama.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

3 КУРС. I СЕМЕСТР

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	МОДУЛЬ I.				

2 г. 1	Jezik sistem i jezik standard. Norma i kodifikacija	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. Vasiljeva Lj. Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek SKD “M – M”, 2010. – 221 s.	Značajke standardnoga jezika. Jezik sustav i jezik standard. Norma i kodifikacija – 7	21.09.
2 г. 2		практична			
2 г. 3	Srpskohrvatski jezik kao zajednički jezik Srba, Hrvata, Bosanaca i Crnogoraca.	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. Vasiljeva Lj.	Srpskohrvatski jezik kao zajednički jezik Srba, Hrvata, Bosanaca i Crnogoraca. 7	28.09
2 г. 4		практична			

			Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.		
2 г. 5	Dijalekatska osnovica srednjojužnoslovenskih jezika.	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. Vasiljeva Lj. Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.	Dijalekatska osnovica srednjojužnoslovenskih jezika. – 7	12.10
2 г. 6		практична			
2 г. 7	Jezici u 20.stoleću.	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. Vasiljeva Lj. Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010.	Jezici u 20.stoleću. – 7	26.10
2 г. 8		практична			

			– 221 s.		
	МОДУЛЬ 2.				
2 г. 9.	Jezička situacija u nekadašnjoj Jugoslaviji i jezičke varijante.	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002.	Jezična situacija u nekadašnjoj Jugoslaviji i jezičke varijante. - 7	9.11
2 г. 10.		практична	Vasiljeva Lj. Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.		
2 г. 11.	Srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik – dve korelativne jezičke varijante. Srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik – četiri korelativne jezičke varijante.	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002.	Srpskohrvatski/hrvatskosrpsk i jezik – dve korelativne jezičke varijante. Srpskohrvatski/hrvatskosrpsk i jezik – četiri korelativne jezičke varijante. - 7	23.11
2 г. 12.		практична	Vasiljeva Lj. Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.		
	МОДУЛЬ 3.				

2 г. 13.	Srednjojužnoslovenski jezički standardi.	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. Vasiljeva Lj. Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.	Srednjojužnoslovenski jezički standardi. - 8	30.11
2 г. 14.		практична			
2 г. 15.	Razlike na jezičkim razinama.	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. Vasiljeva Lj. Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.	Razlike na jezičkim razinama. – 8	14.12
2 г. 16		практична			

32 год.

73 год.